

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/I.

Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Narodova volja.

»Slovenski Narod« si je privoščil včeraj pod tem naslovom članek, v katerem trdi, da narodove volje sploh ni, ker da je postalo robstvo narodu že druga natura in da pozna zato narod samo materialistične cilje. Ti da so za mase, ki so »Sloven. Narodu« seveda identične z narodom, tako nežne, da bi zaradi njih »razrušili lastno domovino in izdali rodno mater«.

Je skrajno žalosten znak dekadence našega javnega mnjenja, da si upa »Slovenski Narod« nazirati tako reakcionarno, pa tudi tako glupo mnjenje. Dvakrat žalostno pa je, da si upa napisati take nazadnjaške trditve list, ki se predstavlja javnosti kot napredno glasilo in ki živi še danes samo od dela onih, ki so se resnično borili za naprednost in za zmago volje naroda.

Zakaj volja naroda obstoja in pomen vsakega pravega Jugoslavana je, da je volja naroda uveljavljena tudi v naši ustavi, da ni predstavljatelj države kralj samo po Božji milosti, temveč tudi po volji naroda.

Mnenje ulice seveda nima nobene zveze z voljo naroda in zato ne moremo označiti »Narodove« argumentacije drugače kot demagoško špekulacijo na speče možgane njegovih bralcev. Narodno voljo reprezentira edinele skupščina, kot zbor vseh od naroda izvoljenih poslancev. Govoriti pa o skupščini, da vlada v njej robški duh, da izdaja za lečo sklade rodno mater in da hoče razrušiti lastno domovino, je v resnici višek drznosti.

Jasno je, da ne presoja volilci političnega položaja vedno pravilno, ker so premalo poučeni o političnem življenju in ker je njihova naobrazba premajhna. Zato je vedno mogoče, da prometijo trenutno narod demagogi s sijajnimi obljubami in da si oni pridobijo mandate kljub očitni napačnosti njihovih gesel. Toda isto pot do naroda, kakor demagog ima tudi inteligent in če si more demagog prisvojit zaupanje naroda z neresnicami, se mora isto posrečiti inteligentu z resnicami. Napačno pa je seveda demagog prisvojit zaupanje naroda z neresnicami, se mora isto posrečiti inteligentu z resnicami. Napačno pa je, da zaostuje, če se volilca pozna le pred volitvami. Še najbolj napačno pa je omalovaževati gmoletne interese volilca in čisto v redu, če že propade stranka, ki živi le od nacionalnih fraz in ki ne pozna nacionalnega dela za ljudstvo.

Narod ima pravico in dolžnost, da zahteva od političnih strank tudi gmoletnih koristi, ker samo gospodarsko dobro stoječ narod je v stanu, da se kulturno razvija. Volja pa je dokazala tudi to, da se za svojo državo bori le tisti narod, kateremu je država jamstvo za njegov gmoletni dobrot.

Srednjeveški in suženjski nazor je, da mora narod samo za domovino delati, ne pa imeti od svojega dela tudi koristi. In ta nazor zagovarja »Slovenski Narod«, ko se zgraža, da danes narod zahteva tudi svoje gospodarske koristi.

Članek »Slovenskega Naroda« naravnost klasično dokazuje, zakaj da je napredna politika med Slovenci izgubila na zaupanju: Ker so vodili napredno politiko in jo še danes vodijo ljudje, ki so vedno narodovo voljo prezirali in ki so hoteli vedno le komandirati. Takim ljudem je seveda narodova volja neprijetna, ti ljudje bi seveda najraje utajili obstoj narodove volje in dekretirali pravico končne odločitve v vseh vprašanjih le ozkemu krogu ljudi, v katerem pa bi seveda »moralna merodajna vloga pripadati njim«.

Toda ti absolutistični časi so že davno splavali po Ljubljani in danes je po vsem svetu zmagovalo načelo demokracije, ki je postavilo voljo naroda kot najvišji zakon.

In naprednjaki, ker kljub mladinske-mu tisku obstojajo v Sloveniji še naprednjaki, pravijo, da je prav tako in potrdili se bodo, da bo narodova volja vedno bolj veljala in vedno močnejši zakon. Zakaj narodova volja je najsilnejše netivo za napredek naroda in za gojitve domovinske ljubezni.

Kralji proti volitvami.

Beograd, 23. oktobra. Povodom včerajšnje avdijske Davidoviće v dvoru, na kateri je bil Davidović radi parlamentarnega reda ponuden mandat za sestavo koncentracijske vlade, smatrajo politični krogi, da bo Davidović ta mandat vrnil brez uspeha ter da bo nato dobil Pašić volilni mandat. Vladni krogi pa so prepričani, da bo Davidović dobil mandat za sestavo neke kratkodobne po-

slovne vlade, ki bo odobrila invalidski zakon. Po avdijski pa so polit. krogi ugotovili, da se sedaj dela na neki novi kombinaciji Davidoviće vlade in da se na ta način hoče doseči možnost izhoda iz krize. Kajti kralj nikakor ni za volitve pred odobritvijo invalidskega zakona. Ker so seje narodne skupščine odložene, se z razčiščenjem situacije ne bo hitelo.

Davidoviće vlada na vidiku.

Beograd, 23. oktobra. Danes dopoldne se je nekaj dogodilo, kar bi utegnulo pomakniti rešitev krize proti koncu. Ljuba Davidović je bil na dvoru in se tej avdijski pripisuje velik pomen. Avdijska je bila v zvezi z Davidoviće mandatom. Misli se, da bi Davidović v slučaju povoljnega položaja sprejel mandat za koncentracijsko vlado, v nasprotjem slučaju pa bi izjavil kralju, da je pripravljen sprejeti samo mandat za poslovno vlado, v katero bi šli tudi radičevci. Če bi hoteli

tudi radikali svetovati v vladi, bi morali najprej izpolniti dane jim pogoje in še-le potem bi se radikalom dali štirje izpraznjeni ministrski resorji.

Beograd, 23. oktobra. Pred 5. uro je kralj pozval k sebi Davidovića v avdijsko, ki je trajala do 6. ure 20 minut. Po avdijski je Davidović izjavil novinarjem, da je bil pri kralju in se z njim razgovarjal o možnosti neke nove kombinacije. Kralj mu je pojasnil, da se bo še enkrat posvetoval, katera kombinacija je izvršljiva.

KRALJEVO POOBLASTILO DAVIDOVIĆU ZA SESTAVO VLADE.

Beograd, 23. oktobra. Sinoči je Davidović pozval v predsedništvo vlade tudi radičevce na konferenco. Na tej konferenci je Davidović poročal o situaciji, da mu je kralj ponudil mandat odnosno ga pooblastil za sondiranje terena za koncentracijsko ali poslovno vlado in da se mora posvetovati s svojimi prijatelji. Koncentracija predvideva radikale, poslovna vlada pa radičevce z že znanimi pogoji. Minister Kumanudi, ki je prvi šel s te konference, je te vesti potrdil vašemu dopisniku. Isto so izjavili vašemu dopisniku tudi ostali ministri. Davidović je po končani konferenci odšel domov.

Pogajanja s HRSS v teku.

Beograd, 23. oktobra. Ob 11. uri dopoldne je bil Davidović v avdijski pri kralju. Avdijska je trajala do 12. ure 10 minut. Po končani avdijski je Davidović izjavil novinarjem samo, da so v avdijski obširno razpravljali o politični situaciji. Na vprašanje, ali se dela za koncentracijsko vlado, ni hotel Davidović podati novinarjem nobene izjave. Nato je Davidović odšel v predsedništvo vlade in poročal šefom bloka o razgovoru s kraljem. Vladni

krogi trdijo, da se dela za sestavo vlade bloka s HRSS. Vse kaže, da bo prišlo do sporazuma med blokom in HRSS, kakor zatrjujejo vladni krogi, in da bo Davidović dobil mandat za poslovno vlado. Politični krogi dvomijo nad uspehom te kombinacije. Seveda bi se morala o tem izjaviti še Maček in Predavec, ki prideta jutri v Beograd. Mogoče pa je, da se bodo že danes sporazumeli s HRSS glede vstopa v vlado telefonskim potom.

PONOVA POGAJANJA Z RADIKALI.

Beograd, 23. oktobra. Za časa avdijske N. Petrovića je Davidović pozval na konferenco šefov bloka tudi radikala Mišo Trifunovića, ki je znan kot prijatelj Ljube Jovanovića in pristaja koncentracijske vlade. Trifunović Davidovića ni našel, ker je ta pravkar odšel h kralju in se je nato podal Trifunović k Pašiću. Ta Davidovićevo poziv je izzval najživahnejše komentarje in smatrajo, da je bil Trifunović pozvan zato, da se še enkrat poskusi napraviti neka kombinacija z radikali.

RADIKALI ZA VOLILNO VLADE P. P.

Beograd, 23. oktobra. Včeraj je bila v radikalnem klubu zelo živa diskusija. Radikali so vsi soglasno za volilno vlado P. P. Po naredbi Pašića je bila seja prekinjena, ker ni bilo nobene prave teze za daljšo diskusijo.

Beograd, 23. oktobra. Včeraj so se vršile na domu Pašića ves dan konference. Zvečer so bili pri Pašiću Jovanović, Pribičević, Trifunović, Trifunović in drugi. Na sestanku so pripravljali teren za volilno vlado. Radikali so prepričani, da mora priti do volilne vlade in sicer najdalje do sobote.

Danes se med drugim vodi v Beogradu tudi boj za zmago narodove volje. Ne čudimo se, da je ravno sedaj napisal »Slovenski Narod« svoj reakcionaren napad proti narodovi volji, ker vsi vemo, da je »Slovenski Narod« že leto dni v službi onih, ki se narodove volje hoje!

Ampak stališče teh ljudi ni stališče naprednjakov in zato zavračamo članek »Slovenskega Naroda« in konstatiramo vnovič, da nima reakcionarni »Slovenski Narod« nobene skupnosti z naprednjaki ter da je geslo in zahteva naprednjakov slejkoprej, da mora biti volja naroda v Jugoslaviji najvišji zakon! In v tem znaku se mora rešiti tudi sedanja kriza!

Albanska vlada pred padcem.

Rim, 23. oktobra. Po poročilih italijanskih listov se je v Albaniji zopet pričelo revolucionarno gibanje proti vladni Fan Nolliji. Na čelu gibanja je mlada inteligenca, ki je preje podpirala Fan Nollijo v boju proti Ahmed Zogi. Voditelji gibanja so nezadovoljni s Fan Nollijem, ker se preveč zanima za zunanjo politiko, mesto da bi posvetil svojo pozornost predvsem notranji po-

litiki. Ker še ni prišel Fan Nolliz iz vajanjem agrarne reforme in z reformiranjem davčnega sistema v smislu obdajanja najbogatijih, so revolucionarji že pričeli z organizacijo čet. Pričakuje se, da bodo revolucionarne čete v najkrajšem času stopile v akcijo. Položaj vlade Fan Nollija je zelo ogrožen.

Italijansko orožje za Albanijo.

Beograd, 23. oktobra. Po vesteh, ki prihajajo preko Prizrena iz Albanije, je bilo pred tremi dnevi pripelanih iz Skadra 450 italijanskih brzostrelnih pušk. V kratkem ima priti nova pošiljka orožja. Vse te puške in vse to orožje bo razdeljeno med prebivalstvo ob jugoslovenski meji. Pred kratkim je bilo poslanih v Krumo 1000, v Malezijo pa 2000 pušk, vsaka z 200 na-

boji. Javno se govori po Albaniji, da bodo vsa albanska sela oborožena proti Srbiji, ker se zavzema Srbija za Ahmed Zogo in ker zbira v ta namen komite. Obtožba, ki jo je vložil pri Zvezi narodov Bajram Cur proti naši državi ni nič drugega kot priprava na italijanski protektorat nad Albanijo.

ZA SLOVENSKO AKADEMIJO ZNANOSTI IN UMETNOSTI.

Beograd, 23. oktobra. Deputacija slovenskih znanstvenikov in umetnikov je pri prosvetnem ministristvu vložila predstavo, da se v Ljubljani osnuje nova Akademija znanosti in umetnosti. Obstoji tendenca, da se bo nato zahtevalo oziralo. Ne bo pa mogoče zahteve takoj uresničiti.

MILETIĆEVA INTERPELACIJA RADI PUČA.

Beograd, 23. oktobra. Povodom vesti o puču, je sinoči Krsta Miletić (radikal) interpeliral predsednika skupščine, da naj mu razloži, zakaj se mu hoče zabraniti svobodno kretanje. Miletić prosi, naj mu predsednik pred skupščino obrazloži ta misterij ter naj mu odgovori na naslednja vprašanja: 1. Zakaj ste postavili omenjeno noč (21.-22. t. m.) žandarma pred moje stanovanje, in zakaj je bila beogr. policija v pripravljenosti. 2. Od kod izvira puč, o katerem piše vladni tisk dan za dnem in s tem še bolj razburja narod.

SEJE KLUBOV.

Beograd, 23. oktobra. Sinoči so se vršile v vseh klubih konference. Na konferenci samostalnih demokratov je bil izvoljen za predsednika Pribičević, za podpredsednika Edo Lukinić. Seje klubov vladnega bloka so bile prekinjene, ker je Davidović pozval šefe grup v predsedništvo vlade.

PAŠIĆ OZDRAVEL.

Beograd, 23. oktobra. Zjutraj sta bila pri Pašiću Srški in Krsta Miletić. Poslanca sta poročala novinarjem, da se Pašić počuti dobro in da se ne bo držal nasvetov zdravnikov, da bi šel v kako kopališče, marveč se bo lepega dne pojavil v Beogradu. Domovina je v nevarnosti, pravi g. Pašić, in hoče se aktivno udeleževati pri rešenju krize.

IZPUŠČENI OSUMLJENCI ŠPIJONAZNE AFERE.

Beograd, 23. oktobra. Včeraj je beograjsko sodišče izpustilo na svobodo vse one, ki so bili zapleteni v znano špijonažno afero Danice Androlićeve. Osumljenci so bili zaprti poldrugo leto, pa so bili šele včeraj izpuščeni na svobodo radi pomanjkanja dokazov.

ŠPANIJA POŠILJA NOVE ČETE V MAROKO.

Pariz, 23. oktobra. Poročila iz Maroka so zelo pesimistična. Vsak dan odhajajo nove čete v Maroko. Včeraj je odšlo iz Barcelone 5000 mož. Razpoloženje v Maroku odhajajoče vojske je zelo slabo. Položaj španskih čet se še ni zboljšal. Resna nevarnost obstoji, da izbruhnejo v Španiji nemiri, če ne bo v najkrajšem času dosežen uspeh španskih čet v Maroku.

RADIČEVSKI POSLANCI SO SE VRNILI DOMOV.

Beograd, 23. oktobra. Sinoči so poslanci HRSS odpotovali iz Beograda. V Beogradu so ostali samo oni, katerih bivališča so preveč oddaljena.

PODPREDSEDNIK STOLA SEDMORICE NAJ BO SLOVENEC!

Beograd, 23. oktobra. Zastopniki odvetniške zbornice iz Ljubljane so vložili na pravnega min. Hranico spomenico, v kateri zahtevajo, da je podpredsednik Stola sedmorice v Zagrebu v oddelku za Slovenijo in Dalmacijo — sodnik Slovenec. Zahteva temelji na podpisnem sporazumu, ki so ga pred leti sklenili zastopniki posameznih političnih grup, da naj bo podpredsednik stola sedmorice izmenoma Slovenec in Dalmatinec.

AKCIJA INVALIDOV.

Beograd, 23. oktobra. Akcija invalidov je zopet oživela. Invalidi prete, ako se ne odobri njihov zakon, Udrženje je sklicalo okrožno zborovanje: Na tem sestanku bodo invalidi začrtali svoje nadaljnje stališče napram vladi. Včeraj so bili invalidi pri min. dvora in ga opozorili, naj se na dvoru ne pozabi nanje.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza, dne 23. oktobra.

Vrednote.

Drž. papirji: a) Obveznica: 7 % investicijsko posojilo iz leta 1921, blago 61. b) Srečke: Tobačne srečke iz leta 1888 denar 70, blago 74, 2 in pol % drž. renta za vojno škodo denar 110, blago 113. Delnice: a) Denarji zavodi: Celjska posojilnica d. d. denar 209, Ljubljanska kreditna banka denar 220, blago 230, Merkantilna banka denar 122, blago 127. Prva hrvaška štedionica denar 920, blago 918, Slavenska banka denar 93. b) Podletje: Strojne tovarne in ilvarne denar 130, blago 148, Trboveljska premogokopna družba blago 450. Združene papirnice blago 120. Založnice: 4 in pol % zast. l. kr. dež. banke blago 17, 4 in pol % kom. zad. dež. banke blago 90.

Produkti.

Škorete, 13 mm, polna mera, paral. 600 kosov od 30 cm šir., 600 kosov od 32 cm šir., 600 kosov od 33 cm šir., 600 kosov od 36 cm šir., frko meja denar 800, javor, rezan les od 20—100 mm, od 18 cm napr. šir. in 2.5 m napr. dolž. frko meja blago 1500, orehovi krili od 2 m napr., od 30 cm napr. prem. prsne mere, frko naklad. post. za 100 kg denar 100, brusni les po lesnih uzani. ljubli. borze, frko naklad. post., kol. 4 vag. denar 220, blago 230, zaključ., 220. Škorete 13 mm od 16 cm šir. napr., 2 % 15 cm paral., frko meja blago 720, pšenica, domača frko Lj. denar 380, pšenica bačka, par. Lj. blago 435, korusa bačka, par. Lj. blago 335, oves bački, par. Lj. blago 320, fižol ribičan, očiščen b/n frko Poštojna, trans. blago 610, fižol ribičan orig., frko Lj. denar 460, fižol prepelčar očiščen, b/n, frko Poštojna, trans. blago 475, fižol prepelčar orig., b/n frko Lj. denar 460, fižol mandon, orig., frko Lj. denar 350, fižol rjav, orig., frko Lj. denar 350, laneno seme po vzorcu, frko Lj., dobava 15 nov., kol. 2 vag. denar 680, blago 700, zaključ., 700, pšenica moka bač. »0« bas. frko Lj. blago 615, pšenica moka »0« domača, bas. frko Lj. blago 605.

Beograd, 23. oktobra. Dunaj 982—988.50, Italija 306—307.80, London 316—317, New-York 69.75—70.50, Pariz 365—370, Praga 208.50—209, Curli 13.48—13.50.

Curli, 23. oktobra. Beograd 7.40—7.45, Dunaj 22.5875—22.65, London 23.4050—23.42, New-York 519.75—520.25, Pariz 27.1750—27.25, Praga 15.45—15.55.

Trst, 23. oktobra. Beograd 33.10—33.20, Pariz 120.25—120.75, London 103.50—103.70, New-York 22.95—23.05, Praga 68.30—68.70, Curli 442—444, Dunaj 0.0324—0.0326.

Izgovorjava nekaterih ameriških imen.

Izgovorjava angleškega jezika je težka stvar. Splošnih pravil sploh ni, oziroma je toliko izjem k pravilom, da nas more sramotiti samo praksa s pravilno izgovorjavo posameznih besed.

Nikar pa ne mislite, da je rojen Anglež vedno siguran, kako se ta ali ona redko rabljena beseda pravilno izgovori. Angleži se navadno vedno obotavljajo, predno izgovorjajo besedo, katere niso še nikdar rabili. Previdno čakajo navadno, dokler ne slišijo, kako jo je kdo drugi izgovoril in šele potem jo prisvoje v svojo zalogo besed. Nemci, Italijani ali Španci in pred vsemi Slovani, katerih materinščina ne nudi nikakih posebnih težav v izgovorjavi, se navadno ne bojijo nove besede; čim jo vidijo napisano, jo znajo tudi čitati. To je že v naravi jezika samega in njegovega pravopisa. Toda v angleščini je stvar povsem druga.

Angleški slovar Funk and Wagnall's Standard Dictionary vsebuje od 2000 do 3000 besed, ki jih celo učenci ortopedisti (strokovnjaki v izgovorjavi) izgovorjajo na različnih način. Saj ti strokovnjaki sami niti ne soglašajo glede izgovorjave besede, ki označuje njihovo lastno znanost: orthoepy. Nekateri izgovorjajo to besedo z naglasom na prvem zlogu in drugi z naglasom na drugem zlogu. Predstavite si potem, koliko mora biti teh besed, glede izgovorjave, v katerih ne soglašajo navadni smrtniki!

Nekaterikrat se različne izgovorjave povzročujejo prav čudne prizore. Tako se je zgodilo na zadnji narodni konvenciji demokratske stranke, da je konvencijni tajnik poklical načelnika delegacije države Arkansas, pri čemur je izgovoril besedo Arkansas na isti način, kot se izgovarja Kansas s predpono ar. Načelnik arkansške delegacije je z nekoliko užaljenim tonom krepko zabrusil nazaj, da treba ime njegove države tako izgovoriti, kot jo izgovarjajo Arkan-

sašani, in da ti ne pravijo »arkanzas«, temveč »arkenzo« z naglasom na prvem slogu.

Razlika v izgovorjavi ni vedno tako velika. Illinois izgovorjajo nekateri tako, da se sliši zadnji s, dočim ga drugi pogoltnjejo — torej — »ilinoje« ali »ilinojs«.

Glede Chicago tudi ne vladajo popolna sloga. Samoglasnik »a« zveni pri nekaterih, kot v besedi father, pri drugih pa kot v besedi saw — torej »čikago« ali »čikogo« (ne ravno naš o, ampak neki o, ki stoji sredi med a in o).

Zlasti veliko težko povzročujejo raznovrstna francoska in španska imena mest in krajev. Mobile, južno pristanišče, ki ima veliko trgovino z bombažem, se izgovarja kot v francščini, torej »mobil« z naglasom na zadnjem zlogu. New Orleans se izgovarja kot »nju-orlins« ali »nju-orlins« z naglasom na zadnjem zlogu. Sioux City v državi Iowa se izgovarja kot »su-siti«. Des Moines, glavno mesto Iowe, je za mnoge uganka, kar se tiče izgovorjave; čitajte »di moins«. Takim zamotanim besedam pravijo Amerikanci »jaw-breaker« — lomilec čeljusti. In tak je sigurno rudokopno mesto Coeur d'Alene v državi Idaho; kdor zna francosko, naj ga izgovarja kot v francosščini, torej približno »kerdalen«, ali pravijo mu tudi »kurdaline« — vedno z naglasom na zadnjem zlogu.

Človek bi mislil, da sedaj znajo vsi pravilno izgovarjati francosko ime senatorja La Follette, ki je sedaj radi svoje predsedniške kandidature v istih vseh. Ni pa temu tako, zlasti ne na vzhodu, kjer mnogi ubijajo o pravilni izgovorjavi kandidaturega imena. Pravilna ameriška izgovorjava je »lafolet« z naglasom na o, ali čuje se vsepovsod, kako ga nekateri izgovorjajo z naglasom na e ali celo na a. Mnogi gotovo so dovedeni v zmotno radi sličnosti z Lafayette, imenom Washingtonovega francoskega soboritelja za neodvisnost, kajti vsak ameriški šolski otrok zna, da se pravi »lafajet« z naglasom na zadnjem zlogu. (Dalje prih.)

Vodja madžarskih malih kmetov.

Nagyatádi — tako se imenuje gotovo najpopulárnejši politik Madžarske, čigar pravo ime je Štefan Szábo in je bil navaden kmet, ki je bil zaposlen kot dlnar, da izkopije svoje posesevno iz dolgov. Za poslanca je bil izvoljen l. 1908 v okraju Nagyatádi. Od tega časa pričena njegova gotovo najzanimivejša politična kariera, kar jih pozna politična zgodovina Madžarske. Szábo ima velike zasluge za ustvaritev organizacij malih poljedelcev. Njegova popularnost je stalno naraščala tekom njegovega poslanskega delovanja in po vojni je postal poljedelski minister.

Ta čas pričena njegovo pravo politično delovanje. Nova smer — obojatoča, da temeljito preokrene fevdalnoreakcionarni in navidezno liberalni vladni režim k demokraciji, kjer bi prišlo kakor meščanske tudi delavske in agrarne plasti do veljave — je potrebovala osebnosti, ki bi s svojo popularnostjo pridobila široke agrarne plasti za njo. S pomočjo agrarne reforme se je torej novi vladi posrečilo pridobiti Szábo, ki je tudi sprejel ministristvo za male poljedelce. Vendar se ni znal tako uveljaviti, kakor bi odgovarjalo njegovi popularnosti. Kljub tej ni znal omejiti razširajočega se komunizma med poljedelskimi delavci in moral l. 1919 doživeti, da mu je naščuvana množica odvzela besedo, ko je šel Czegeled podpirati kandidaturu nekega socialdemokratskega kandidata.

Iz tega je razvidno, da kljub svojemu ugledu ni mogel upravit na potek dogodkov. Vrnil se je iz Budimpešte nazaj k svojemu plugu in ostal v času madžarskega komunizma pasiven. Po padcu komunizma in zmagi protirevolucije je bila nova vlada prisiljena računati z malimi poljedelci in po daljših ovinkih se je pojavil zopet Szábo na površju. Vendar se je zdel za novi režim preveč radikalen. Toda kmetje so se mu pridružili in z njimi tudi neizbežni lovci kon-

junktore. Namah so postali mali kmetje baza novega režima. Njihovi stranki so se priključili že razni elementi in Szábova osebnost je stopala zmirom bolj v ospredje.

Szábo se je lotil izpeljave agrarne reforme in skušal ugoditi davčnim zahtevam malih kmetov. Baš te dni ga označuje neki vladni list kot moža, ki je bil vzrok padca vseh dosedanjih finančnih ministrov. Prišel je postajati neprijeten. Szábo je danes s svojo organizacijo malih kmetov baza današnje vladne stranke. Vseled tega so morali zelo previdno ravnati z njim. Szábo je izrazil današnje neprijetno situacijo ministrskega predsednika grofa Bethlena in ga prisilil, da je vsaj obljubil, da bo izpolnil zahteve malih kmetov, bodisi politične, gospodarske ali pa finančne. Szábu je vse, da je še zmirom iskana osebnost. On ve, da stoji mali kmetje še zmirom na njegovi strani, brez ozira na druge osebe, ki se oprajo na moč te stranke. Tako je prišlo do njegove demisije, ki je bila glasom poročil, sprejeta.

To in ono.

Avijatika v državnih proračunih. Kako veliko pažnjo posvečajo svetovne države avijatiki, kažejo najbolj postavke za zrakoplovstvo v posameznih državnih proračunih. Tako izkazuje budget Anglije 18.500.000 funtov ali 5.725.357.000 Din, Francije 360.000.000 frankov (1.296.000.000 Din), Italije 400.000.000 lir (1.080.000.000 Din), Amerike 29.300.000 dolarjev (2.007.050.000 Din), Češkoslovaške 145.662.390 čk (296 milj. 151.000 Din). V teh naravnost ogromnih številkah se pač jasno zrcali važnost avijatike za katero naša država vse premalo tevega.

Prvi brezžični morski svetilnik se zgradi na angleški obali in sicer med Swansea in Cardiffom. Svetilnik so šest mesecev kar najnatančneje preizkuševali v Bristolskem zalivu ter so se vsi poskusi zelo dobro obnesli.

Originalna oporočka. V Angliji je umrl bogat samec, kateremu se kljub vsemu trudu ni posrečilo prirediti v varen pristan zakona. Nič manj nego osem dan po vrsti se je odbilo njegovo roko. Na te Evine hčerke se je pa samec spomnil na svoji smrtni postelji ter razdelil med nje celo svoje premoženje. To svojo odredbo je obrazložil sledeče: S tem, da so te dame odklonile moje ponudbo, so mi omogočile zadovoljno in mirno življenje, prosto od vsakega hišnega prepria. Zato sem jim dolžan zahvalo, kateri se z oporočko oddolžim.

Popolnoma varno naložite denar v LJUBLJANSKO POSOJILNICO

r. z. z. o. z.

ki posluje v novourejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg 6

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Izvenlubljskim vlagateljem so na razpolago poštne poloznice, da nimajo pošiljanjem denarja nikakih stroškov. Telefon št. 9. Telefon št. 9

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

135

Pogled na belega moža na rilcu nasproti prihajajočega čolna in spopad — to se je zgodilo ob enem. Njegovi vojščaki so skočili pokonci, krič se je razlegel preko valov in ploha dolgih kopij se je vsula na sovražni čoln.

Toda že v prihodnjem hipu bi Kaviri rad dal vse svoje bisere in okrasje, če bi lahko sedel na varnem doma. Kakšna strašna četa je bila tam v onem čolnu? Komaj sta trčila oba čolna drug ob drugega, se je Akutova divlja opibja čreda z glasnim rjoventjem pognala kvišku in z stegnjenimi, kosmatimi rokami izrgala vojščakom Kavirija pretežka kopja iz rok.

Groza se je polastila črncev, toda preostajalo jim je le boj do skrajnosti.

Bližali so se drugi čolni in vse je komaj čakalo, da uniči sovražnika, ker so mislili, da najdejo le belokozca in njegove nosače.

Obkolili so Tarzanov čoln... Ko so pa spoznali, kakšnega sovražnika imajo pred seboj, so hitro obrnili čolne in skušali priti k bregu. Toda posadka nekega čolna brzkone ni videla, da ima mesto ljudi zver pred seboj. Vseled tega so pritisnili k čolnu. Le neznaten glas s Tarzanovih ust, in že sta skočili Sheeta in Akut v mozeg pretresujočim rjoventjem tja. Pomote ni bilo več mogoče popraviti; leopard je strahotno gospodaril med njimi in Akut ni zaostajal.

Kaviri je imel sam dovolj opravka z orjaškimi zvermi, ki so vdrl v njegov čoln in ni mogel pomagati svojim ljudem. Orjaški, skoro demonski belokozec je iztrgal njemu, mogočnemu Kaviru, kopje iz rok, kakor novorojenemu detetu in potem je moral že mirno zreti, kako so kosmate pošasti morale njegove hrabro se boreče vojščake.

Kaviri se je branil z vsemi silami, ker je čutil, da gre na življenje in smrt. Naj plačajo dragol! Toda prekmalu je moral razumeti, da so se njegovi skrajni napor razblinili v nič spriči nadčloveške sile mišičevja in mačje gibčnosti one pošastne kreature, ki ga je podrla na dno čolna.

V Kavirijevi glavi je vstal besen vrtnec, vseokoli se je sukalo v nepojmljivi zmešnjavi, pred očmi mu je postalo črno, v bolestitih krčih je lovil sapo, in zdelo se je, da ugasne kakor sveča. Nezačuden se je zrušil na tla...

Ko je prvič zopet odprl svoje oči, je zaigral izraz največjega začudenja na njegovem obrazu. Torej nisem mrtev? je mislil sam pri sebi. Kakor je takoj opazil, že je ležal zvezan na dnu svojega čolna. Velik leopard je čepel pri njem in strmel vanj.

Kaviri je od groze zaprl oči. V prihodnjem bo planila srdita žival nanj in bo vsaj napravila konec te močne strahotne vojnje.

Ko pa se le niso odrešujoče zagrebi krepilji in zobje te zveri v njegovo, na smrt pripravljeno telo, se je obotavljaje drznil še enkrat odpreti oči.

Poleg leoparda je zdaj čepel oni beli orjak,

ki ga je zgrabil. Držal je veslo v svoji močni roki. Za njim je sedelo par Kavirijevih vojščakov. Morali so se pošteno potiti, da so spravili težko obložen čoln naprej. Razven njih je čepela na tleh vrsta kosmatih opic.

Ko je Tarzan opazil, da se je poglavar zopet zavedel, ga je takoj nagovoril:

»Tvoji vojščaki so mi pravili, da si poglavar velikega plemena. Imenuješ se Kaviri?

»Da«, je odvrnil divjak.

»Zakaj si nas napadel. Prišel sem kot prijatelj, v miru.«

»Pred tremi meseci je prišel tudi neki belokozec z mirnimi nameni«. In komaj smo mu dali kozo, sadje in mleko, je grozno opustošil moje plemo s svojimi puškami. In ni mu bilo še to dovolj.

Odpeljal je s seboj tudi vse naše koze, veliko mladih mož in žena.«

»Jaz nisem tak, kakor oni drugi«, je odvrnil Tarzan. »Če bi nas ti ne napadel, bi se tvojim niti las ne skril. Zdej mi pa opiši onega podlega belokozca. Jaz iščem onega, ki mi je storil veliko zla. Morda je bil to on.«

»Imel je mračen obraz z veliko, črno brado in je bil lopov — da, skoz in skoz prebrisan podlež.«

»Je imel majhnega, belega otroka s seboj?«

Srce mu je zastalo ob tem plašem vprašanju. Kaj bo divjak zdej odgovoril?

»Ne, Bvana«, je odvrnil Kaviri. »Belega otroka ni bilo pri njem — prinesli so ga drugi...«

»Drugi: Kdo?« je zakričal Tarzan.

»Oni, ki jih je lopov zasledoval. To je bil bel mož, žena z otrokom in šest Mozulov nosačev.«

»Šli so ob neki navzgor, približno tri dni prej, predno se je pojavil oni belokozec. Mislim, da jih je zasledoval.«

Bel mož, žena, otrok? Tarzan se je naravnost mučil. Otrok je bil brzkone mali Jack. Toda žena — in mož? Se je mogoče kdo od Rokovovih pomagačev zarotil s kakšno žensko, ki je gotovo spremljala Rokova na pot čez morje, zoper njega in mu iz maščevanja ugrabil otroka?

Če je bila stvar, potem pride otrok zopet v civilizirane kraje. Zahtevali bodo plačilo za rešitev ali pa obdržali otroka pri sebi, dokler ne bo odkupnina plačana.

(Dalje prihodnjič.)

P. n.
šivilje in gospodinjne oporjamo, da sozopet dospeli

najboljši šivalni stroji „Gritzner“
v vseh opremah za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarski stroji „Adler“ (Flachstet), cilindri, levorčni in krojaški. Pouk v vezenju ter krpanju perila in nogavic (štofanje) brezplačno edino le pri:

JOSIP PETELINC
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Popravila sprejemamo

Boljša gospodična
išče mesta gospodinjke, gre tudi za vzgojiteljico. Ponudbe na upravnishvo lista pod „Vzgojiteljica“

KUPUJTE pri onih trgovcih ki oglašujejo v Narodnem Dnevniku

NOVOSTI
za
damske plašče in lopice
Sealskin, pliš, astrahan in krimer priporoča v veliki izbiri trdka

A. & E. SKABERNE
Mestni trg 10 — LJUBLJANA — Mestni trg 10

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE, KISTOVE I JAMACNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE KAKVOCE NUDI

MEDIČ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA CENTRALA

MARIBOR PODRUŽNICA **NOVI SAD SKLADIŠTE**

TVORNICI: LJUBLJANA-MEDVODE

Najnovejši izum
da se stvari, že obdelani jedilni stoli, klubske garniture, fotelji, avtomobili itd., ki so preoblečeni z usnjem, lahko nanovo prebarvajo in pridejo do prvotne barve, ima trdka

DRAGOTIN PUC
tapetnik v Ljubljani
Kolodvorska ulica 18

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Stoewer-Record

Vrhunec finomehanike! Zastopstvo:
Lud. Baraga,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

MALI OGLASI

Modna krojačnica
za gospode in dame KELC, Maribor, Stolina ul. 5, izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela.

Iščem
mladega steklarskega pomočnika, katerega se je te stroke šele izučil, kakor tudi učenca iz boljše postene hiše. Nastop takoj. Cenj. ponudbe je poslati na upravo lista pod »Pomočnik in učenec«.

Trgovski vajenec
močan in zdrav z 2 letno prakso, radi opustitve trgovine, želi nadaljevati učno mesto. Naslov pove upravo lista.

Elegantna spalnica,
nova, kompletna, jesenova, politirana, se ugodno proda. Naslov pove upravo lista.

Meblovano sobo
z dvema posteljama, po možnosti s posebnim vhodom, v sredini mesta iščeta 2 gospodinj. Ponudbe prosita pod »Mirni« na upravo lista.

Za centralne kurjave
najprimernejši in visokokalorični Trobnodolski premog. — Dobavlja ga po originalni rudniški ceni glavni zastopnik premogokopa TROBNIDOL

DOM. ČEBIN
trg. s premogom
LJUBLJANA, Wolfova ul. 1/II.

Detelino seme, fižol in gobe
kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Stanovanje
s kuhinjo in 2 malimi sobami ali 1 veliko se išče v Ljubljani ali okolici. Plača se mesečno do 1500.— K. Cenjene ponudbe na upr. lista pod »Čimpreje«.

Kupi se
dobro ohranjena konjska oprema. Ponudbe na upravo lista pod »Oprema«.

Delikatesna trgovina
na novo ustanovljena se cenj. občinstvu priporoča. Cene nizke, postrežba solidna.
FRAN KOS, Zidovska ulica.

3 pisarniške sobe
v II. nadstropju (lift) odda takoj Pokojniški zavod, Aleksandrova cesta 12.

Ljubitelju živali
se odda proti povračilu inštr. stroškov 2-letna foxterrier psica. — Resljeva 28/I., od 2. do 3. ure.

Odeje
velike 154 X 200, dobro prešite, iz močnega rožnatga kambrika s fino pavolo po Din 220.—
fini flanel porhant po Din 14.—
in razne Ostanke po skoro polovični ceni razpoložljivi po pošti Tekstilni bazar, Ljubljana, Krekov trg. Zahtevajte novi cenik!

Meblovano sobo
srednjo, iščeta dva boljša gošpoda. Če le mogoče v mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Soba«.

Mesečno sobo
neopremileno če le mogoče z souporabo kuhinje v mestu ali predmestju išče mirna družina. Ponudbe pod »Zadovoljnost« na upravo lista.

Kot učenca
v trgovino z mešanim blagom želi oddati trgovca svojega sina. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Pošten«.

Jesenski površnik
moški in žaketi s telovnikom, vse dobro ohranjeno se ugodno proda.
Naslov pove upravo lista.

Kupi se
mala hiša na periferiji ali v okolici Ljubljane. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Dome«.

Pridna deklica
bi rada pospravljala mesečno soje ali pisarniške prostore. Naslov prosa na upravo lista pod »Mesečno 100«.

Voz na peresih
skoraj nov, ter par lahkih koamatov, nekoliko rabljenih prodaj Ivan Molek, sedlar, Vrhnika 112.

Išče se
dobro vpeljan potnik fapirne trgovine, ki bi bil pripravljen prevzeti dobro idoe 3 mesečno sezonsko blago proti proviziji. Naslov pri upravi lista.

Najnovejše knjige **Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani, Marijin trg št. 1.**

O. ZUPANČIČ, **Veronika Desenška**, tragedija, str. 185 — »Splošna knjižnica« št. 28 — Vez. Din 32.—, broš. Din 25.—, finejša izdaja celo platno Din 68.—, pol platno Din 80.—, broš. Din 52.—, luksuzna izdaja, v usnje vezana Din 130.—

F. ERJAVEC, **Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne**, 80 str. — »Splošna knjižnica« št. 27 — Vez. Din 17.—, broš. Din 12.—

L. ANDREJEV, **Crne maske**, drama, str. 82 — »Splošna knjiž.« št. 26 — Vez. Din 17.—, br. Din 12.—

Zahtevajte cenik!

E. L. BULWER, **Poslednji dnevi Pompejev**, roman, »Splošna knjižnica« št. 24—25 — I. del vez. Din 38.—, broš. Din 30.—, II. del (v tisku).

L. N. TOLSTOJ, **Kreutzerjeva sonata**, rom. str. 136 »Spl. knjiž.« št. 22 — Vez. Din 20.—, broš. Din 14.—

J. ZEYER, **Gompači in komurasaki**, japonski rom., str. 154. »Spl. knjiž.« št. 20. Vez. Din 20.—, broš. Din 14.—

A. SIC, **Kmetke hiše in njih oprava na Gorenjskem**, (Slovanski narodni slog) mapa na finem papirju Din 90. Luks. izdaja na finem kartonu Din 140.

Zahtevajte cenik!

Pohišstvo
vseh vrst, oprave za spalne sobe iz trdega in mehkega lesa, kakor za jedilne sobe, kuhinjske oprave, pisarne itd. priporočam po jako ugodnih cenah

Josip Andlovic,
strojno mizarstvo
Karlovska cesta št. 22.
ZALOGA POHISTVA.
Komenskega ulica št. 28